

Mevlanâ'yı Anlamak

– Arzeni · 02 Aralık 2011

Aralık ay'ı benim için çok önemlidir.Şahsım olarak birkaç anısı var.İlk işe aralık ay'ında girdim. Askere aralık ay'ında gittim. Oğlum Aralık ay'ında (Bugün) doğdu. Rabbim tüm dostların çoluğuna çocuğuna hayırlı ömürler nasip etsin,içinde de bizimkilere (Amin). Ama en önemlisi ise, her yıl olduğu gibi bu yılda Hazreti Mevlanâ'yı anma günleri geldi çattı. Şeb'i Aruz günleri yaşanacak nasip olursa.İnşallah bu günlerin idrakiyle yaşarız.Rabbim nasip ederse bu günleri dolu dolu yaşayalım inşallah. Hz.Mevlanâ'yı anlatan kitaplar okuyalım, etkinliklere katılalım. Şiirler, yazılar ile en ücra köşelere ve beyinlere ulaşalım. Çünkü, sevginin ve sevmenin yozlaştığı şu günlerde çok ihtiyacımız var tüm bunlara.Biz de kendimizce ve bizlere emek veren büyüklerimizin gayreti ile Hazreti Mevlanâ'nın Mesnevisinden bahsetmek istiyoruz. Nedir mesnevi? Özellikle Arap, Fars ve Osmanlı edebiyatında kendi aralarında uyaklı beyitlerden oluşan ve aruz ölçüsüyle yazılan şiir biçimidir.

Arapça'da "Müzdevice" denilen mesnevi türü ilk olarak 10'uncu yüzyılda İran edebiyatında ortaya çıkmıştır. Türk edebiyatına girişi 11'inci yüzyılda Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig adlı yapıtıyla başlar. Ama bir de hikmet ehlinin mesnevi yorumu var. Manâ dilinde mesnevinin anlamı "mes" , yani "koku" demektir. Güzel kokuyu yayan demektir. Nedir bu güzel koku, güzel peygamberin s.a.v. ahlâk kokusu tabîi ki.

"Söz vücuda koku gibi yayılır. Pis sözleri dinleyen, pis olur." (Keriman Semre) Hazreti Mevlanâ, benliğini kenara çekmiş, insanları hiçbir zaman kendine, çağırmamıştır. İnsanlığı inandığı davasına, Allah ve Resulünün yoluna çağırmıştır. Zaten bütün Allah dostları da böyle yapmıştır. Her kim ki Hazreti Mevlanâ'yı anlamak isterse, İslam dinini anlamak, gereklerini yapmak, Allah ve Resulüne hem inanmak hem de sevmek zorundadır. Hazreti Mevlanâ mesnevisindeki bu hikayede de Peygamber efendimizin (S.A.V.) üstünlüğünü, ona olan sevgi ve hayranlığını anlatır.

"Zahirde kalan kişi, güç etme asan işi" diyen büyüklerimizin de söylediği gibi, Peygamber Efendimiz, sadece kendisine vahiy gelen, Peygamberlik görevi verilmiş sıradan bir kul değildir. O Seyyidül beşerdir. Hikayedeki dudu kuşu gibi olan bazı alimler, onu kendi zannınca takdir ettiler. Mesnevide hikaye şöyledir. Bu hikayeyi iyi anlamamız gerek.

"Bir bakkal vardı, onun bir de dudusu vardı. Yeşil, güzel sesli ve söyler duduydu. Dükkanda dükkan bekçiliği yapar; bütün alış veriş edenlere hoş nükteler söyler, latifeler ederdi. İnsanlara hitap ederken insan gibi konuşurdu, dudu gibi ötmeye de mahareti vardı. Efendisi bir gün evine gitmişti. Dudu, dükkanı gözetliyordu. Ansızın fare tutmak için bir kedi, dükkana sışradı. Duducağız can korkusundan, dükkanın baş köşesinden atıldı, bir tarafa kaçtı; gülyacağı şişesini de döktü.

Sahibi evden çıkageldi. Tacircesine huzuru kalple dükkana geçti oturdu. Bir de baktı ki dükkana yağ içinde, elbisesi yağa bulanmış. Dudunun başına bir vurdu; dudunun dili tutuldu, başı kel oldu. Dudu birkaç günceğiz sesini kesti, söylemedi.

Bakkal nedâmetten ah etmeye başladı. Sakalını yolmakta, eyvah, demektedir; nimet güneşim bulut altına girdi. O zaman keşke elim kırılırdı; o güzel sözlünün başına nasıl oldu da vurdum? Kuşu yine konuşsun diye yoksullara sadakalar vermekteydi. Üç gün üç gece sonra şaşkın ve meyas, ümitsiz bir halde dükkanda otururken ve binlerce gussaya, gama eş olup; bu kuş acaba ne vakit konuşacak?; diye düşünüp dururken, Ansızın tas ve leğen dibi gibi tüysüz kafası ile bir Cevlaki geçiyordu. Dudu hemencecik dile gelip akıllılar gibi dervişe bağırır:

"Ey kel ! neden kellere karıştın; yoksa sen de şişeden gülyacağı mı döktün?" Onun bu kıyasından halk gülmeye başladı. Çünkü dudunu, hırka sahibini kendisi gibi sanmıştı. Temiz kişilerin işini kendinden kıyas tutma, gerçi yazıda (aslan manasına gelen) şir, (süt manasına gelen) şire benzer. Bütün alem bu sebepten yol azıttılar.

Allah dostlarından az kişi ağâh oldu. Peygamberlerle beraberlik iddia ettiler (biz de onlar gibiyiz dediler); Velileri de kendileri gibi sandılar.

Dediler ki: "İşte biz de insanız, onlar da insan. Bizde uyumaya ve yemeğe bağlıyız, onlar da." Onlar körlüklerinden aralarında uçsuz bucaksız bir fark olduğunu bilmediler. Her iki çeşit arı, bir yerden yedi. Fakat bundan zehir hasil oldu, ondan bal. Her iki çeşit geyik otladı, su içti. Birinden fışkı zuhur etti, öbüründen halis misk. Her iki kamış da bir sulaktan su içti. Biri bomboş öbürü şekerle dopdolu. Zevk sahibinden başka kim anlayabilir?

Onu bul! Tatlı su ile acı suyun farkını işte o anlar. (Zevk sahibi olmayan) sihri, mucize ile mukayese ederek her ikisinin de esası hiledir sanır. Harf kaptır ondaki mana su gibidir. Mana denizi de "Ümm-ül-Kitap" yanında bulunan, kendisinde olan zattır.

(Berrin KAŞIK)